

P7_TA(2011)0143

Predpisi, ki urejajo delovanje političnih strank na evropski ravni, in pravila glede njihovega financiranja

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 6. aprila 2011 o uporabi Uredbe (ES) št. 2004/2003 o predpisih, ki urejajo delovanje političnih strank na evropski ravni, in pravilih glede njihovega financiranja (2010/2201(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 10(4) Pogodbe o Evropski uniji in člena 224 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - ob upoštevanju člena 12(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,
 - ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 2004/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o predpisih, ki urejajo delovanje političnih strank na evropski ravni (evropskih političnih strank in njihovih fundacij iz člena 2(3) in (4) uredbe), in pravilih glede njihovega financiranja¹ (uredbe o financiranju), zlasti člena 12 uredbe,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. marca 2006 o evropskih političnih strankah²,
 - ob upoštevanju poročila generalnega sekretariata predsedstvu z dne 18. oktobra 2010 o financiranju strank na evropski ravni, vloženega v skladu s členom 15 sklepa predsedstva z dne 29. marca 2004³ o izvrševanju uredbe o financiranju,
 - ob upoštevanju obvestila predsedstva z dne 10. januarja 2011 kot revidirane različice sklepov predsedstva z dne 13. decembra 2010,
 - ob upoštevanju členov 210(6) in 48 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za ustavne zadeve (A7-0062/2011),
- A. ker člen 10(4) Pogodbe o Evropski uniji določa, da "politične stranke na evropski ravni prispevajo k oblikovanju evropske politične zavesti in k izražanju volje državljanov Unije", medtem ko Parlament in Svet v skladu s členom 224 Pogodbe o delovanju Evropske unije določata pravila, ki urejajo te stranke in njihove politične fundacije, zlasti pa pravila v zvezi z njihovim financiranjem,
- B. ker Listina Evropske unije o temeljnih pravicah jasno določa, da politične stranke na ravni Unije prispevajo k izražanju politične volje državljanov Unije,
- C. ker mora Evropska unija delovati na podlagi načela "predstavniške demokracije" iz člena 10(1) Pogodbe o Evropski uniji,
- D. ker so bili temelji za evropske politične stranke postavljeni s pogodbama iz Maastrichta in

¹ UL L 297, 15.11.2003, str. 1.

² UL C 292 E, 1.12.2006, str. 127.

³ Spremenjen s sklepoma predsedstva z dne 1. februarja 2006 in z dne 18. februarja 2008.

Nice, ki sta uvedli možnost financiranja, kar je strankam dalo operativno samostojnost v razmerju do parlamentarnih skupin,

- E. ker je leta 2007 Komisija po pozivu Parlamenta¹ predstavila predlog, ki je uvajal financiranje političnih fundacij na evropski ravni (evropske politične fundacije) in ki je bil sprejet decembra 2007 za podporo evropskim političnim strankam v razpravi o javni politiki in o evropskem povezovanju,
- F. ker je namen uredbe iz leta 2007², ki spreminja uredbo o financiranju iz leta 2003 (v nadaljevanju: uredba iz leta 2007), olajšati postopek vključevanja evropskih političnih strank tako, da političnim strankam v Uniji omogoči, da se učinkoviteje strukturirajo in organizirajo,
- G. ker je uredba iz leta 2007, s tem, ko je določila, da lahko izdatki evropskih političnih strank vključujejo financiranje volilnih kampanj, znatno povečala njihovo vlogo pri volitvah v Evropski parlament; ker pa je ta možnost bila omejena s pogojem, da se za to namenjena sredstva ne uporabijo za posredno ali neposredno financiranje nacionalnih političnih strank ali kandidatov,
- H. ker so vse financirane evropske politične stranke podpisale kodeks ravnanja, ki ga predsedstvo ima za zavezujočega za vse stranke in ki določa pravila, ki jih je treba spoštovati med volilnimi kampanjami,
- I. ker je večja vloga evropskih političnih strank nujno povezana z njihovim sodelovanjem na volitvah v Evropski parlament,
- J. ker uredba iz leta 2007 poziva k bolj formalnemu priznanju evropskih političnih strank,
- K. ker je uredba iz leta 2007 usmerjena k ustanovitvi popolnoma organiziranih in učinkovitih političnih strank na evropski ravni ter na ravni držav članic s pomočjo uravnoteženega procesa institucionalizacije,
- L. ker je cilj uredbe iz leta 2007 organizacijsko zблиževanje političnih strank in njihovih fundacij na evropski ravni ob hkratnem priznanju različnih nalog, ki jih opravljajo politične stranke in politične fundacije,
- M. ker je tako organizacijsko zблиževanje mogoče doseči le z določitvijo skupnega političnega, pravnega in fiskalnega statusa za evropske politične stranke, čeprav to ne sme vključevati standardizacije organizacije evropskih političnih strank in njihovih fundacij, saj so zanjo izključno pristojne le one,
- N. ker je zahteva po sprejetju pravnega statuta za evropske politične stranke in njihove politične fundacije, ki bi temeljil na pravu Evropske unije, jasen in pomemben korak v smeri povečanja demokracije v Uniji,
- O. ker je organizacijsko in funkcionalno zблиževanje ter izboljšanje postopka financiranja

¹ Resolucija z dne 23. marca 2006 o evropskih političnih strankah, odstavek 14 (UL C 292 E, 1.12.2006, str. 127).

² Uredba (ES) Evropskega parlamenta in Sveta št. 1524/2007 z dne 18. decembra 2007, UL L 343, 27.12.2007, str. 5.

mogoče doseči le s sprejetjem enotnega in skupnega evropskega statuta za vse evropske politične stranke in njihove politične fundacije, ki bi temeljil na pravu Evropske unije,

- P. ker uredba o političnih strankah na evropski ravni ne razlikuje med priznanjem in financiranjem političnih strank,
- Q. ker obvestilo predsedstva z dne 10. januarja 2011 priporoča poostreje meril za financiranje evropskih političnih strank; ker to prispeva k omejevanju konkurence med strankami na evropski ravni, dokler so merila za pravno priznanje in financiranje političnih strank enaka,
- R. ker uredba iz leta 2007 nudi jasno pravno in finančno podlago za ustanovitev enotnih političnih strank na ravni Evropske unije, da bi se tako povečala evropska zavest in bi se učinkovito izrazila volja državljanov Evropske unije,
- S. ker je financiranje evropskih političnih strank urejeno z določbami naslova VI Finančne uredbe¹ ("Donacije") in s pravili za njeno izvajanje²,
- T. ker je predsedstvo kot organ, odgovoren za izvajanje uredbe o financiranju v Parlamentu, leta 2006 odločilo o številnih pomembnih izboljšavah izvedbenih pravil, kot sta denimo povečanje možnosti za predfinanciranje s 50% na 80%, da bi se tako poenostavil postopek in povečala solventnost upravičencev, in omilitev pravil o transferjih med proračunskimi poglavji upravičencev, da bi tako lahko prilagodili svoje proračune spremenljivim političnim razmeram,
- U. ker so izkušnje s financiranjem evropskih političnih strank in z njimi povezanih evropskih političnih fundacij pokazale, da potrebujejo več prožnosti in primerljive pogoje za prenos sredstev v naslednje finančno leto in pri kopičenju rezerv iz lastnih sredstev nad predpisanim minimumom porabe, ki naj se financira iz lastnih sredstev;
- V. ker evropske politične stranke porabijo povprečno skoraj polovico svojega proračuna za centralno administracijo (osebje, najemnine itd.) ter še četrtno za sestanke (formalnih in neformalnih) organov stranke, preostanek pa se porabi za volilne kampanje in za podporo sorodnim organizacijam,
- W. ker imajo evropske politične fundacije drugačen vzorec porabe, saj porabijo povprečno 40% proračuna za centralno administracijo in sestanke ter 40% za zunanje storitve, kot so študije, raziskave, publikacije in seminarji,
- X. ker je glavni vir lastnih sredstev evropskih političnih strank članarina od strank članic, manj kot 5% vseh njihovih prihodkov pa predstavljajo članarine in donacije posameznikov,
- Y. ker je delež sredstev iz proračuna Unije v vseh prihodkih večji pri evropskih političnih strankah kot pri evropskih političnih fundacijah,
- Z. ker donacije ne predstavljajo še znatnega dela financiranja, saj so v letu 2009 le tri stranke in dve fundaciji prejele redne donacije,
- AA. ker obstaja možnost konflikta med ciljem olajšanja in spodbujanja financiranja, s čimer bi

¹ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 z dne 25. junija 2002, UL L 248, 16.9.2002, str. 1.

² Uredba Komisije (ES, Euratom) št. 2342/2002 z dne 23. decembra 2002, UL L 357, 31.12.2002, str. 1.

postalo učinkovitejše, na eni strani in med ciljem zmanjševanja finančnega tveganja za proračun Unije na drugi strani,

AB. ker v obdobju, ki je vključeno v to poročilo (2008-2011), ni bilo treba naložiti nikakršne kazni financiranim strankam in fundacijam,

AC. ker morajo evropske politične stranke in fundacije pridobiti pravno osebnost v skladu s pravom države članice sedeža, da bi bile upravičene do financiranja, in ker nimajo enotnega pravnega statusa,

AD. ker so subvencije za evropske politične stranke in fundacije "donacije" po naslovu VI Finančne uredbe in pravil za njeno izvajanje, njihova specifična narava pa pomeni, da niso primerljive z nobeno donacijo, ki jo dodeli in s katero upravlja Komisija; ker se to odraža v številnih določbah uredbe o financiranju, ki določajo izjeme; ker ta rešitev ni zadovoljiva,

Novo politično okolje

1. ugotavlja, da so politične stranke in z njimi povezane politične fundacije bistveni instrumenti parlamentarne demokracije, ki pozivajo poslance k odgovornosti, pripomorejo k oblikovanju politične volje državljanov, sestavljajo politične programe, usposablajo in izbirajo kandidate, vzdržujejo dialog z državljanji ter jim omogočajo, da izrazijo svoje stališče;
2. poudarja, da Lizbonska pogodba političnim strankam predpisuje to vlogo zato, da se ustvarijo evropska država, politični prostor na ravni EU in "evropska demokracija", katere bistveni sestavni del je evropska državljanska pobuda;
3. ugotavlja, da evropske politične stranke, kakršne so sedaj, nimajo pogojev, da bi v celoti odigrale to vlogo, saj so le krovne organizacije za nacionalne stranke in nimajo neposrednega stika z volivci v državah članicah;
4. vseeno z zadovoljstvom ugotavlja, da so evropske politične stranke ter politične fundacije postale nepogrešljivi dejavniki političnega življenja Evropske unije, zlasti z oblikovanjem in izražanjem stališč različnih "političnih družin";
5. poudarja, da morajo vse evropske politične stranke spoštovati najvišja merila notranje demokracije (z demokratično izvolitvijo organov stranke in z demokratičnim odločanjem, vključno z izbiro kandidatov);
6. meni, da ko stranka izpolni pogoje za priznanje statusa politične stranke na ravni EU, lahko prejme finančna sredstva le, če je v Evropskem parlamentu zastopana vsaj z enim svojim članom;
7. poudarja, da imajo politične stranke pravice, dolžnosti in odgovornosti ter bi zato morale slediti združljivim organizacijskim vzorcem; meni, da je tako organizacijsko zблиževanje mogoče doseči le z določitvijo skupnega, na pravu EU temelječega pravnega in fiskalnega statusa za evropske politične stranke in njihove politične fundacije;
8. je prepričan, da bi zanesljiv pravni status evropskih političnih strank ter lastna pravna osebnost, ki bi temeljila neposredno na pravu Evropske unije, evropskim političnim strankam in njihovim političnim fundacijam omogočila, da delujejo kot predstavnice

evropskega javnega interesa;

9. meni, da bi evropske politične stranke morale vzajemno delovati in tekmovati glede zadev, povezanih s skupnimi evropskimi izzivi ter Evropsko unijo in njenim razvojem na treh ravneh: regionalno, nacionalno in na evropski ravni; meni, da je za evropske politične stranke izjemno pomembno, da so učinkovite in produktivne na ravni EU, na nacionalni ravni in širše;
10. poudarja pomemben izziv v zvezi z organizacijsko zmogljivostjo, s katerim se bodo morale soočiti evropske politične stranke v luči reform, ki lahko spremenijo evropski volilni sistem (vzpostavitev dodatne volilne enote in nadnacionalnih list);
11. ugotavlja, da je to načeloma v skladu z zamislijo o evropskih političnih strankah, ki sodelujejo pri referendumskih kampanjah, ko so ti referendumi neposredno povezani z vprašanji v zvezi z Evropsko unijo;
12. se je zato odločil, da bo pozval Komisijo, naj predlaga osnutek statuta evropskih političnih strank v skladu s členom 225 Pogodbe o delovanju Evropske unije;
13. ugotavlja, da je s kratkoročnega vidika treba izboljšati ureditveno okolje evropskih političnih strank in fundacij, kar bi kot prvi korak vključevalo sprejetje evropskega statuta;

Dodatni predlogi za reformo

14. meni, da bi bilo treba v zvezi z izpolnjevanjem ustanovitvenih pogojev upoštevati poslance regionalnih parlamentov ali skupščin le, če ima tak parlament ali skupščina zakonodajno oblast;
15. poudarja, da sta dodelitev sredstev in zaprtje računov evropskih političnih strank in fundacij birokratska in nadležna postopka; meni, da to v veliki meri izvira iz dejstva, da se financiranje šteje kot donacijo po Finančni uredbi, kar je primerno za financiranje projektov ali združenj, ne pa za stranke;
16. zato meni, da bi Komisija morala predlagati, da se v Finančni uredbi doda nov naslov, ki bi bil posvečen izključno financiranju evropskih strank in fundacij in bi bil temu prilagojen; meni, da bi se morala uredba o financiranju kar zadeva izvrševanje sklicevati na določbe takega novega naslova;
17. poudarja, da je samofinanciranje strank in fundacij znak vitalnosti; meni, da bi ga bilo treba spodbuditi s povišanjem veljavne omejitve za donacije z 12.000 EUR letno na 25.000 EUR letno na donatorja, v povezavi z zahtevo, da se v trenutku prejema donacije razkrije istovetnost donatorja, v skladu z veljavno zakonodajo in v prid preglednosti;
18. meni, da je zahteva po predložitvi letnih delovnih programov kot pogoj za financiranje za politične stranke neprimerna; še več, poudarja, da take zahteve ni v nobeni državi članici EU;
19. poudarja dejstvo, da mora biti financiranje, če želi izpolniti svoj namen, pravočasno; poziva k izjemi od pravil za izvajanje finančne uredbe, in sicer, naj bo 100% in ne le 80% sredstev na voljo na začetku finančnega leta; meni, da je ob upoštevanju pozitivnih preteklih izkušenj tveganje za Parlament neznatno;

20. poudarja, da finančna uredba določa, da se z donacijo "ne smejo financirati celotni poslovni izdatki upravičenca"; ugotavlja, da je spoštovanje tega pravila posebej težko za fundacije in da vodi k dvoumnemu računovodstvu (denimo "prispevki v naravi"); poudarja, da skoraj noben od sistemov financiranja v državah članicah ne zahteva delnega samofinanciranja, saj to lahko manjše ali nedavno ustanovljene stranke postavlja v slabši položaj;
21. poudarja, da bi bilo mogoče neodvisne vire, ki jih morajo evropske politične stranke dokazati, zmanjšati na 10% njihovega proračuna, da bi dodatno spodbudili njihov razvoj; istočasno poudarja, da lastni viri v obliki materialnih virov ne bi smeli presežati 7,5 % njihovega proračuna;
22. poudarja, da bi bilo treba v primeru evropskih političnih fundacij izkoristiti revizijo pravnega instrumenta kot priložnost, da se odpravi zahteva, da dokažejo, da imajo lastne vire;
23. poudarja, da je treba v okviru te revizije odpraviti omejitev za evropske politične fundacije, na podlagi katere smejo svoja sredstva uporabljati le v Evropski uniji; tako bi fundacijam omogočili, da igrajo vlogo tako v EU kot zunaj nje;
24. vendar poudarja, da bi bilo treba sproščanje sistema financiranja uravnovežiti z določitvijo sankcij v uredbi o financiranju, kjer jih trenutno ni; te sankcije bi lahko bile v obliki finančnih kazni v primeru kršitev določb denimo o preglednosti donacij; poudarja, da je treba določiti enake pogoje za kopičenje rezerv iz lastnih sredstev nad predpisano omejitvijo in prenos sredstev tako za evropske politične stranke kot za z njimi povezane evropske politične fundacije;
25. izpostavlja, da lahko od leta 2008 evropske politične stranke uporabijo sredstva, ki jih dobijo kot donacije, za "financiranje kampanj ...v okviru volitev v Evropski parlament" (člen 8, tretji odstavek uredbe o financiranju); nadalje pa poudarja, da teh zneskov ne smejo uporabiti za financiranje referendumskih kampanj; vseeno meni, da če naj imajo evropske politične stranke politično vlogo na ravni EU, bi morale imeti pravico, da sodelujejo pri teh kampanjah, če ima predmet referendum neposredno zvezo z zadevami Evropske unije;
26. poziva evropske politične stranke, naj začnejo postopek za preučitev pogojev za neposredno individualno članstvo ter ustrezne ureditve za neposredno ali posredno sodelovanje posameznikov pri notranjih dejavnostih in postopkih odločanja strank;

o

o o

27. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.